

อิทธิพลของทักษะในการทำงานต่อผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
THE INFLUENCE OF WORKPLACE SKILLS ON BOOKKEEPER JOB PERFORMANCE
IN THE NORTHEAST

ลลิตา พิมพ์า¹

¹คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Lalita Pimta¹

¹Accounting Faculty of Business Administration and Accounting, Roi Et Rajabhat University

(Received: January 3, 2024; Revised: August 14, 2024; Accepted: January 16, 2025)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบอิทธิพลของทักษะในการทำงานต่อผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (N = 285) มีเพียง 240 คนที่ตอบแบบสอบถามและทำการประเมินระดับทักษะในการทำงานและผลการปฏิบัติงานในแต่ละประเด็นคำถามในแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ข้อมูลถูกนำมาวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุเชิงเส้นตรง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทักษะในการทำงานโดยรวม ด้านเทคนิค และด้านการคิดเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีผลการปฏิบัติงานโดยรวม ด้านการปฏิบัติงาน ด้านคุณภาพผลงาน และด้านปริมาณผลงานอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า ทักษะในการทำงานด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านการคิดมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ทักษะในการทำงาน, ผลการปฏิบัติงาน, ผู้ทำบัญชี

ABSTRACT

The purpose of this research was to investigate the influence of workplace skills on the job performance of accountants in Northeast Thailand (N = 285). Only 240 respondents rated their workplace skills and job performance in each item of the questionnaire. The data was analyzed using correlation and linear multiple regression analysis. The results revealed that the samples who had the highest workplace skills, technical skills, conceptual skills, and interpersonal skills had high job performance. They were found to have superior methodology, quality, and quantity of work. Therefore, the results revealed that interpersonal skills and conceptual skills influenced the overall job performance of accountants the most with a value of $p \leq 0.05$.

Keywords: Workplace Skills, Job Performance, Accountants

บทนำ

ในปัจจุบันโลกเริ่มเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงานเช่นที่ผ่านมา แต่ได้หลอมรวมเข้ากับชีวิตประจำวันของคนและเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การผลิต การบริการ การจัดจำหน่าย เป็นต้น (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2559)

ทำให้ทุกอาชีพล้วนต้องปรับตัวให้ทันกระแสโลก ธุรกิจต้องแข่งขันกันด้วยความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ธุรกิจที่ตัดสินใจได้เร็วกว่าย่อมได้โอกาสมากกว่า (MyAccount, 2019)

ข้อมูลสารสนเทศทางบัญชี ถือเป็นส่วนประกอบอันสำคัญต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจและการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจ (จันทปภา ปุณยวิจิตรโรจน์, ศรีณยา เลิศพุทธรักษ์ และ ชีรวัฒน์ หังสพฤกษ์, 2563) ทั้งนี้ นอกจากจะช่วยบอกสถานะการเงินในปัจจุบันของธุรกิจแล้วยังสามารถบอกทิศทางการเงินในอนาคตได้อีกด้วย (Accrevo, 2022) งานบัญชีจึงเปรียบเป็นหัวใจหลักขององค์กร (Amtaudit, 2023) ส่วนผู้ทำบัญชี เป็นผู้มีความรู้ที่ปฏิบัติงานด้านบัญชีหรือมีหน้าที่บันทึกและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีเกี่ยวกับการเงินประจำวันเพื่อการนำรายงานและเหตุการณ์ทางการเงินมาจดบันทึก จัดหมวดหมู่ สรุปผล และวิเคราะห์ ตีความอย่างมีหลักเกณฑ์ตามความต้องการของฝ่ายบริหาร (บุษรา จันทร์ลอย, ฐานันธริน โฆษิตคณิน และนิกชนิภา บุญช่วย, 2565) ดังนั้น ผู้ทำบัญชี ต้องพัฒนาความรู้ด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีหรือความรู้ข้ามศาสตร์มากขึ้น และพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ เพื่อช่วยให้การทำงานและการบริหารงานมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะความร่วมมือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดเป็นเหตุเป็นผล ทักษะชีวิต เป็นต้น (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2559)

ทักษะในการทำงาน (Workplace Skills) เป็นความสามารถและความชำนาญเฉพาะของแต่ละบุคคลในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงาน (ภัทราจิตร แสงสว่าง และวิญญู วีระนนทาเวทย, 2558) ทักษะในการทำงานมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้ทำบัญชีต้องมุ่งเน้นทักษะในการทำงานโดยการฝึกฝนทักษะอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความชำนาญและเชี่ยวชาญในการทำงานตามความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศศิธร ภูสีฤทธิ์, 2556) โดยทักษะที่ต้องมีหรือต้องได้รับการพัฒนา ก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประกอบด้วย 3 ทักษะหลัก ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี 2) ทักษะการคิดและการตัดสินใจ และ 3) ทักษะการสร้างสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (กานดา จันทร์แย้ม, 2565) และทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคนิค ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการคิด (Katz, 1995) นอกจากนี้ บริษัทต่าง ๆ ยังต้องการผู้ทำบัญชีที่มีความพร้อมในการทำงาน คือ มีความรู้และความเข้าใจในการทำงาน และให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างมาก (Hayes, Freudenberg and Delaney, 2022)

อย่างไรก็ตาม ยังคงมีช่องว่างความคาดหวังของตลาดแรงงานกับความสามารถผู้ทำบัญชีคือ ผู้ทำบัญชียังขาดทักษะทั่วไป เช่น การทำงานเป็นทีม ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการสื่อสาร และทักษะด้านการแก้ปัญหา (Alsughayera & Alsultanb, 2023) ซึ่งนายจ้างส่วนใหญ่ต้องการผู้ทำบัญชีมีอาชีพที่มีคุณลักษณะเกี่ยวกับทักษะขององค์กรมากที่สุด รองลงมาคือ คุณลักษณะต่างๆ ได้แก่ ทักษะทางสติปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และด้านส่วนบุคคล และเมื่อคำนึงถึงทักษะทางด้านวิชาชีพแล้ว ผู้ทำบัญชีมีอาชีพจะต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบ มีทักษะการวิเคราะห์ มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ และทักษะการเขียนรายงาน (Andrews & Higson, 2008; Barišić, Novak & Sever Mališ, 2022)

การวิจัยครั้งนี้ จึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในการทำงาน (Workplace Skills) ตามแนวคิดของ Katz (1995) ได้แก่ ด้านเทคนิค (Technical Skills) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) และด้านการคิด (Conceptual Skills) กับผลการปฏิบัติงาน (Job Performance) ได้แก่ ด้านคุณภาพผลงาน (Quality of Work) ด้านปริมาณผลงาน (Quantity of Work) และด้านการปฏิบัติงาน (Methodology of Work) (ภัทราจิตร แสงสว่าง และวิญญู วีระนนทาเวทย, 2558) และ (สร้อยญา จันทร์ชูสกุล และพินดา วราสุนันท์, 2563;

สภาวิชาชีพบัญชี, 2564) เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ทำบัญชีได้รับทราบถึงทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและมีทิศทางในการพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่องที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินระดับทักษะในการทำงานและผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อทดสอบอิทธิพลของทักษะในการทำงานที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากฐานข้อมูลสำนักงานบัญชีที่ขึ้นทะเบียนการทำบัญชีของผู้ทำบัญชีกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ถึง 10 สิงหาคม พ.ศ. 2566 และผู้ทำบัญชีต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 โดยฐานข้อมูลดังกล่าวมีจำนวนสำนักงานบัญชีทั้งสิ้น 285 สำนักงาน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีจากแต่ละสำนักงาน ๆ ละ 1 คน ดังนั้น มีกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 285 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ทำการสร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ประเด็นคำถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และรายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 การประเมินระดับทักษะในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 ประเด็นคำถาม โดยครอบคลุมถึงเนื้อหาทักษะในการทำงาน มี 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเทคนิค ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการคิด ด้านละ 5 ประเด็นคำถาม

ส่วนที่ 3 การประเมินระดับผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 ประเด็นคำถาม โดยครอบคลุมเนื้อหาผลการปฏิบัติงาน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณภาพผลงาน ด้านปริมาณผลงาน และด้านการปฏิบัติงานด้านละ 5 ประเด็นคำถาม

ลักษณะแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และ 3 ใช้มาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดย 5 คะแนน = มากที่สุด 4 คะแนน = มาก 3 คะแนน = ปานกลาง 2 คะแนน = น้อย และ 1 คะแนน = น้อยที่สุด และใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับของค่าเฉลี่ยดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.54 - 3.50 อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 อยู่ในระดับน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ส่วน ซึ่งทางผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 285 ชุด เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนไปยังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ภายใน 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถามแล้ว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับทักษะในการทำงานของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และระดับผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 การทดสอบอิทธิพลของทักษะในการทำงานที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง โดยสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ประกอบด้วย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุเชิงเส้นตรง (Linear Multiple Regression Analysis) ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\text{สมการ JPI} = \beta_0 + \beta_1 (\text{TSS}) + \beta_2 (\text{HSM}) + \beta_3 (\text{CSP})$$

เมื่อ JPI แทน คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานโดยรวม

TSS แทน คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการทำงานด้านเทคนิค

HSM แทน เฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการทำงานด้านมนุษยสัมพันธ์

CSP แทน คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการทำงานด้านการคิด

5. การทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ต้องผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รวมถึงความเหมาะสมของภาษาและความสอดคล้องในข้อความกับวัตถุประสงค์และนิยามตัวแปร ซึ่งใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 และคัดเลือกข้อคำถามเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมาใช้ (Rorinelli and Hambleton, 1977) ส่วนการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการของครอนบาช (Cronbach, 1951) เพื่อวัดระดับความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้ทำบัญชี จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha) ซึ่งผลปรากฏว่าตัวแปรทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ไม่น้อยกว่า 0.70 คือได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาชทั้งหมดเท่ากับ 0.976 ดังนั้น สรุปได้ว่าแบบสอบถามที่นำไปใช้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นได้เพียงพอจะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิจัย

จากการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 285 คน มีการทำแบบสอบถามและตอบกลับ จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 84.21 และเมื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ พบว่า ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวน 240 คน เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 77.50) อายุ 25-30 ปี (ร้อยละ 45.80) สถานภาพ โสด (ร้อยละ 54.20) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 63.70) ประสบการณ์ในการทำงานบัญชี 3-6 ปี (ร้อยละ 35.40) รายได้ต่อเดือน 15,000-20,000 บาท (ร้อยละ 39.20) สำหรับระดับทักษะในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง ผลแสดงในตารางที่ 1 และระดับของผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง ผลแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับทักษะในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง (N = 240)

ทักษะในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านเทคนิค	4.58	0.21	มากที่สุด	1
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.50	0.22	มาก	3
3. ด้านการคิด	4.51	0.25	มากที่สุด	2
รวม	4.53	0.12	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับทักษะในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53) เมื่อพิจารณาด้านเทคนิค ($\bar{X}$ = 4.58) และด้านการคิด ($\bar{X}$ = 4.51) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}$ = 4.50) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง (N = 240)

ผลการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านคุณภาพผลงาน	4.49	0.26	มาก	2
2. ด้านปริมาณผลงาน	4.48	0.23	มาก	3
3. ด้านการปฏิบัติงาน	4.50	0.21	มาก	1
รวม	4.49	0.15	มาก	

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับผลการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49) เมื่อพิจารณาด้านต่างๆ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.50) ด้านคุณภาพผลงาน ($\bar{X}$ = 4.49) และด้านปริมาณผลงาน ($\bar{X}$ = 4.48) อยู่ในระดับมาก

สำหรับผลการวิเคราะห์ทดสอบอิทธิพลของทักษะในการทำงานต่อผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง แสดงในตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของทักษะในการทำงานและผลการปฏิบัติงานโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง (N = 240)

ตัวแปร	ผลการปฏิบัติงาน	ด้านเทคนิค	ด้านมนุษยสัมพันธ์	ด้านการคิด	$\bar{x}$	S.D.	VIF
ผลการปฏิบัติงาน	-	0.002	0.093	0.189*	4.49	0.15	
ด้านเทคนิค		-	0.011	0.142*	4.58	0.21	1.022
ด้านมนุษยสัมพันธ์			-	0.185*	4.50	0.23	1.037
ด้านการคิด				-	4.51	0.25	1.058

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า มีเพียงทักษะในการทำงานในด้านการคิดซึ่งเป็นตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันกับผลการปฏิบัติงานรวมซึ่งเป็นตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังพบว่า ทักษะในการทำงานในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปรในการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุเชิงเส้นตรง (Multicollinearity) จะทำให้ความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์ของสมการมีค่าเพิ่มขึ้น แต่จะทำให้ความน่าเชื่อถือของสมการลดลง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องทำการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร โดยใช้ค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (Variance Inflation Factor; VIF) ปรากฏว่าค่า VIF ของทักษะในการทำงาน ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ มีค่าตั้งแต่ 1.022 - 1.058 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Black, 2006) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทักษะในการทำงานในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ผลการปฏิบัติงานโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.002 - 0.093

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุเชิงเส้นตรง ทดสอบอิทธิพลของทักษะในการทำงานต่อผลการปฏิบัติงานโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง (N = 240)

ทักษะในการทำงาน	ผลการปฏิบัติงานโดยรวม (JPI)		β	t	p-value
	B	S.E.			
ค่าคงที่	3.595	0.341		10.542	0.000*
ด้านเทคนิค	0.026	0.047	0.035	0.546	0.585
ด้านมนุษยสัมพันธ์	0.091	0.044	0.133	2.070	0.040*
ด้านการคิด	0.134	0.040	0.218	3.350	0.001*

R = 0.232, R² = 0.054, Adjusted R² = 0.042, Standard Error of Estimate = 0.150, F = 5.194 and p = 0.002

*p ≤ 0.05

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่า ทักษะในการทำงานด้านเทคนิค ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการคิด สามารถร่วมกันทำนายตัวแปรตามอย่างผลการปฏิบัติงานได้ร้อยละ 4.20 ($F = 5.194, p = 0.002$) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลการปฏิบัติงานโดยรวมกับตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร มีค่าเท่ากับ 0.232 และมีค่าความคลาดเคลื่อนของการทำนายเท่ากับ 0.150 โดยตัวแปรทั้งหมดมีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ร้อยละ 5.40 ($R^2 = 0.054$) ทักษะในการทำงานด้านการคิดมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานโดยรวม ($\beta_3 = 0.218, p \leq 0.05$) รองลงมาคือ ทักษะในการทำงานด้านมนุษยสัมพันธ์ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานโดยรวม ($\beta_2 = 0.133, p \leq 0.05$) ดังนั้น ผลการวิจัยจึงยอมรับสมมติฐาน H2 และ H3 และทักษะในการทำงานด้านเทคนิค ไม่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานโดยรวม ($\beta_1 = 0.035, p > 0.05$) ของกลุ่มตัวอย่าง

อภิปรายผล

ในการประเมินทักษะในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับทักษะในการทำงานโดยรวม ด้านเทคนิค และด้านการคิดอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญกับการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ประยุกต์ใช้กับงานทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อทราบถึงปัญหาและวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหานั้นๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขอย่างตรงจุด รวมไปถึงการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน พร้อมเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำกับเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ สร้างทัศนคติและมุมมองเชิงบวกกับการทำงานที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานได้อย่างบรรลุเป้าหมาย ซึ่งในงานวิจัยของ ภัทราจิตร แสงสว่าง และวิญญู วีระนนทาเวทย์ (2558) และ วรพล จันทะพันธ์ (2563) พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้ทำบัญชีองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับทักษะการทำงานในด้านเทคนิค ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการคิดในระดับมากที่สุด จึงส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานตรงตามเป้าหมายที่กำหนด

ส่วนการประเมินระดับผลการปฏิบัติงานของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีระดับผลการปฏิบัติงานโดยรวม ด้านคุณภาพผลงาน ด้านปริมาณผลงาน และด้านการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก อาจเป็นไปได้ว่า งานบัญชีมีความสำคัญต่อการนำไปใช้เป็นเครื่องมือทางการบริหารของฝ่ายบริหาร ผู้ทำบัญชีจึงควรต้องใช้ความระมัดระวังและละเอียดรอบคอบอย่างมากในการบันทึก วิเคราะห์ จำแนก และสรุปผลรายงานทางการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน และความเชื่อถือได้ ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริหารที่ต้องนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากงานวิจัยของ อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์ (2566), ธราพร บุตรสาร, ญาณินห์ ตั้งภิญโญพุดผิคุณ และไตรรงค์ สวัสดิกุล (2561) และ ภัทราจิตร แสงสว่าง และวิญญู วีระนนทาเวทย์ (2558) พบว่า ระดับผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับมาก คุณภาพผลงาน ด้านปริมาณผลงาน และด้านการปฏิบัติงานเช่นกัน

สำหรับการทดสอบอิทธิพลของทักษะในการทำงานต่อผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุเชิงเส้นตรง พบว่า ทักษะในการทำงานด้านมนุษยสัมพันธ์ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานโดยรวม อาจเป็นไปได้ว่า ในการปฏิบัติงาน ผู้ทำบัญชีได้ให้ความสำคัญกับการประสานงานภายในองค์กรทุกฝ่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วนประกอบการลงบัญชี มีศาสตร์และศิลป์ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีมุมมองทัศนคติเชิงบวกต่อการทำงาน พัฒนาบุคลิกภาพให้มีความเหมาะสมกับการทำงานส่งผลให้รายงานทางการเงินที่สำเร็จมีคุณภาพได้มาตรฐานมีความน่าเชื่อถือและสร้างความเชื่อมั่น เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูล โดยผู้ทำบัญชีมีอาชีพควรต้องให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างมาก (Andrews and Higson, 2008; Barišić, Novak and Sever Mališ, 2022; Hayes,

Freudenberg and Delaney, 2022) ซึ่งทักษะทางด้านนี้มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชี (บุษรา จันทรลอย, ฐนันวริน โฆษิตคณิน และนิกชนิภา บุญช่วย, 2565; พิมพ์ ฉัตรเงิน และกุสุมา คำพิทักษ์, 2563; วรพล จันทะพันธ์, 2563)

ทักษะการทำงานในด้านการคิดมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานโดยรวมของกลุ่มเป้าหมายเช่นกัน อาจเป็นไปได้ว่า ในการปฏิบัติงานผู้ทำบัญชีได้ให้ความสำคัญกับการวางแผนในการทำงานทุกครั้งอย่างเป็นระบบ เพื่อป้องกันความผิดพลาดและมุ่งเน้นในการประยุกต์ใช้วิธีการจัดการใหม่ๆ ในกระบวนการทำงาน มีแนวคิดสร้างบรรยากาศการปฏิบัติงานภายใต้ความเสี่ยงและความกดดันจากสภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีส่งผลให้รายงานทางการเงินมีความถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงธรรม และสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงตามระยะเวลาหรือมาตรฐานเวลาที่กำหนดไว้ (สุภารักษ์ สุจारी และพรณทิพย์ อย่างกลิ่น, 2565) และยังมีอิทธิพลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานทางการบัญชี (อรอุชา ด้วงช้าง และประเวศ เพ็ญภูมิกุล, 2561) จนสามารถกล่าวได้ว่าทักษะการทำงานด้านการคิด มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานโดยรวม (ภัทราจิตร แสงสว่าง และวิญญู วีระนนทาเวทย, 2558)

อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้ทักษะการทำงานในด้านเทคนิค ไม่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานโดยรวม ประกอบด้วยการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงาน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความชำนาญจากประสบการณ์ การศึกษา และการอบรมของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้เช่นกันว่า ผู้ทำบัญชีมีทักษะวิชาชีพเป็นทักษะขั้นพื้นฐานที่มีอยู่ในตัวเองในการปฏิบัติงานอยู่เดิม และผู้ทำบัญชีต้องมีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี (Continuing Professional Development; CPD) เพื่อคงสถานะความรู้ทางวิชาชีพไว้ตลอดเวลา รวมทั้งต้องเพิ่มพูนความรู้ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำบัญชี ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งต้องเข้ารับการอบรมรายชั่วโมงไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมงต่อปีปฏิทิน มีชั่วโมงเพิ่มพูนความรู้ด้านบัญชี ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง โดยมีสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์และกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำกับติดตามคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สายฝน อุไร (2565) ที่พบว่า ผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพให้ความสำคัญมากที่สุดคือ สมรรถนะด้านความรู้ความสามารถที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องเนื่องจากมาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และผลของงานวิจัยนี้คล้ายกันกับของ ภัทราจิตร แสงสว่าง และวิญญู วีระนนทาเวทย (2558) ที่พบว่า ทักษะด้านเทคนิค ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานตามความคาดหวังของผู้ประกอบการในจังหวัดอุบลราชธานี และงานวิจัยของ ปรีศนิ ภายพันธ์ และนธิ เหมมนันต์ (2557) พบว่า ทักษะทางเทคนิคไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของผู้ทำบัญชี รวมถึงงานวิจัยของ จันทปภา ปุณยวิฑิตโรจน์, ศรีธยา เลิศพุทธรักษ์ และธีรวัฒน์ หังสพฤกษ์ (2563) พบว่า ทักษะทางเทคนิคไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ทำบัญชี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ค้นพบว่า ทักษะในการทำงานด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านการคิดมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะในการทำงานด้านมนุษยสัมพันธ์ เช่น สร้างทัศนคติและปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นทั้งบุคคลภายนอกและเพื่อนร่วมงานทุกคน และควรพัฒนาทักษะในการทำงานด้านการคิด เช่น การวางแผนในการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ การคิดวิเคราะห์ แยกแยะสาเหตุและปัญหาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและพัฒนากระบวนการในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

และจากผลการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพียงเฉพาะผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่อาจอนุมานไปถึงผู้ทำบัญชีในเขตภาคอื่น หรือผู้ทำบัญชีบริษัท ผู้ทำบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น ที่อาจมีบริบทและสภาพแวดล้อมในการทำบัญชีที่แตกต่างกันไป จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการและวิชาชีพทางการบัญชี หรืออาจทำการศึกษาต่อกับกลุ่มเป้าหมายเดิมซ้ำแต่เป็นทักษะในการทำงานด้านอื่น ๆ เช่น ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ กับตัวแปรผลงาน การปฏิบัติงานอื่น เช่น ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านผลงานได้มาตรฐาน ด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2559). **ความสำคัญของผู้ทำบัญชีต่อธุรกิจในยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล**. สืบค้น 23 เมษายน 2566, จาก <https://www.myaccount-cloud.com/Article/Detail/88467>.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2566). **รายชื่อสำนักงานบัญชีในแต่ละจังหวัด**. สืบค้น 11 มกราคม 2566, จาก https://www.dbd.go.th/news_view.php?nid=469403169.
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2559). **แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม**. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2566, จาก http://cio.mhesi.go.th/sites/default/files/document_download_file/1467115019.pdf.
- กานดา จันทรแย้ม. (2565). **ทักษะที่จำเป็นสำหรับเยาวชนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานในยุคศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษา ภาคใต้ประเทศไทย**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 17(3), 127-137.
- จันทปภา ปุณยวิฑิตโรจน์, ศรีณยา เลิศพุทธิรักษ์ และธีรวัฒน์ หังสพฤกษ์. (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ทำบัญชี**. สืบค้น 25 กันยายน 2566, จาก <https://incbaa.kku.ac.th/img/files/articles/e441d-9.c9-149.pdf>.
- ณัฐฉัตร สิ้นเคราะห์. (2564). **อิทธิพลของทักษะวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความพร้อมในการทำงานด้านบัญชีนิติเวชของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร**. ค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, คณะบัญชีมหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ธราพร บุตรสาร, ญาณินท์ ตั้งภิญโญพุดิคุณ และไตรรงค์ สวัสดิกุล. (2561). **ผลกระทบของบรรยากาศในการทำงานเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 37(5), 31-41.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- บุษรา จันทรลอย, ฐนัณวริน โฆษิตคณิน และนิกษนิภา บุญช่วย. (2565). **ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ทำบัญชีในธุรกิจนำเข้าและส่งออกที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย**. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3(1), 139-152.
- ปรัศนี ภัยพันธ์ และณธิ เหมม้นต์. (2557). **ผู้ทำบัญชีไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**. วารสารการจัดการ, 3(3), 14-21.
- พิมพ์ ฉัตรเงิน และกุสุมา คำพิทักษ์. (2563). **ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะวิชาชีพและแรงจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชี รัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง**. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 6(2), 162-171.

- ภัทรจิตร แสงสว่าง และวิญญู วีระนันท์ทาเวทย. (2558). ความคาดหวังของผู้ประกอบการต่อการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. **วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ**, 25(2), 55-70.
- รวิวรรณ อรรถกรวิกรัย. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของผู้ทำบัญชี ความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศและความสำเร็จในสายงานบัญชี: กรณีศึกษา ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีในประเทศไทย. งานนิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรพล จันทะพันธ์. (2563). ผลกระทบของทักษะผู้ทำบัญชีคุณภาพที่มีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ทำบัญชีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**.
- วสันต์ ครอบมี, ปุณยวีร์ ยังดี และพุดิสสรค์ เกตุมรรค. (2563). ผลกระทบของทักษะผู้ทำบัญชียุคดิจิทัลที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบริการด้านบัญชีจังหวัดเชียงใหม่. **วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้**, 2(1), 67-86.
- วินัย ปณิธานรักษ์ชัย. (2563). อิทธิพลของทักษะด้านภาษาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ทางอีเมลของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. **วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, 7(2), 121-131.
- ศศิธร ภูสีฤทธิ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในการทำงานกับผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**.
- สร้อยญา จันทรชูสกุล และ พินดา วราสุนันท์. (2563). การประเมินทักษะการปฏิบัติ: จากหลักการสู่แนวทางการปฏิบัติ. **วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 26(2), 36-56.
- สายฝน อุไร. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**, 14(1), 49-68.
- สุภารักษ์ สุจารี และพรรณทิพย์ อย่างกลั่น. (2565). อิทธิพลของทักษะนักตรวจสอบภาษีที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักตรวจสอบภาษี ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 5(4), 1529-1545.
- อนงค์วรรณ อุปประดิษฐ์. (2566). ระบบการควบคุมภายในที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีจังหวัดลำปาง. **วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง**, 6(1), 138-153.
- อรอุษา ดั่งช้าง และประเวศ เพ็ญวุฒิกุล. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพการปฏิบัติงานทางการบัญชีของผู้ทำบัญชีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี**, 12(28), 223-230.
- อลงกรณ์ มีสุทธา และสุมิตร สัมฤทธิ์. (2551). การประเมินผลการปฏิบัติงาน การประเมินโดยใช้ Competency. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- Accrevo. (2022). บัญชีและข้อมูลทางบัญชีมีความสำคัญอย่างไรกับธุรกิจ?. สืบค้น 1 มีนาคม 2566, จาก <https://www.accrevo.com/articles/item/315>.

- Alsughayera, S.A., & Alsultanb, N. (2023). Expectations Gap, Market Skills, and Challenges of Accounting Education in Saudi Arabia. **Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies**, 9(1), 22-60.
- Amtaudit. (2023). **งานบัญชีหัวใจหลักขององค์กร**. สืบค้น 1 มีนาคม 2566, จาก https://www.amtaudit.com/view_news.php?id=283.
- Andrews, J., & Higson, H. (2008). Graduate Employability, ‘Soft Skills’ Versus ‘Hard’ Business Knowledge: A European Study. **Higher Education in Europe**, 33(4), 411-422.
- Barišić, I., Novak, A., & Sever Mališ, S. (2022). Skills Required of Professional Accountants: Evidence from Labour Market in Croatia. **Ekonomski Vjesnik/Econviews**, 35(2), 383-396.
- Black, K. (2006). **Business Statistics for Contemporary Decision Making** (7th ed.). USA: John Wiley & Sons.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. **Psychometrika**, 16(3), 297-334.
- Hayes, S., Freudenberg, B., & Delaney, D. (2022). Work ready graduates for Australian small and medium Accounting firms. **Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability**, 13(1), 1-19.
- Katz, R.L. (1995). “Skill of an Effective Administrator”. Harvard Business Review.
- MyAccount. (2019). **ความสำคัญของนักบัญชีต่อธุรกิจในยุคระบบเศรษฐกิจและสังคม ดิจิทัล**. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://www.myaccount-cloud.com/Article/Detail/88467>.
- Rorinelli, R.J. & Hambleton, R.K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion referenced test item validity. **Dutch Journal of Educational Research**, 2(1), 49-60.